

Розділ 3. Жанри камерно-інструментальної музики

РАПСОДІЯ

6 клас

Урок 19

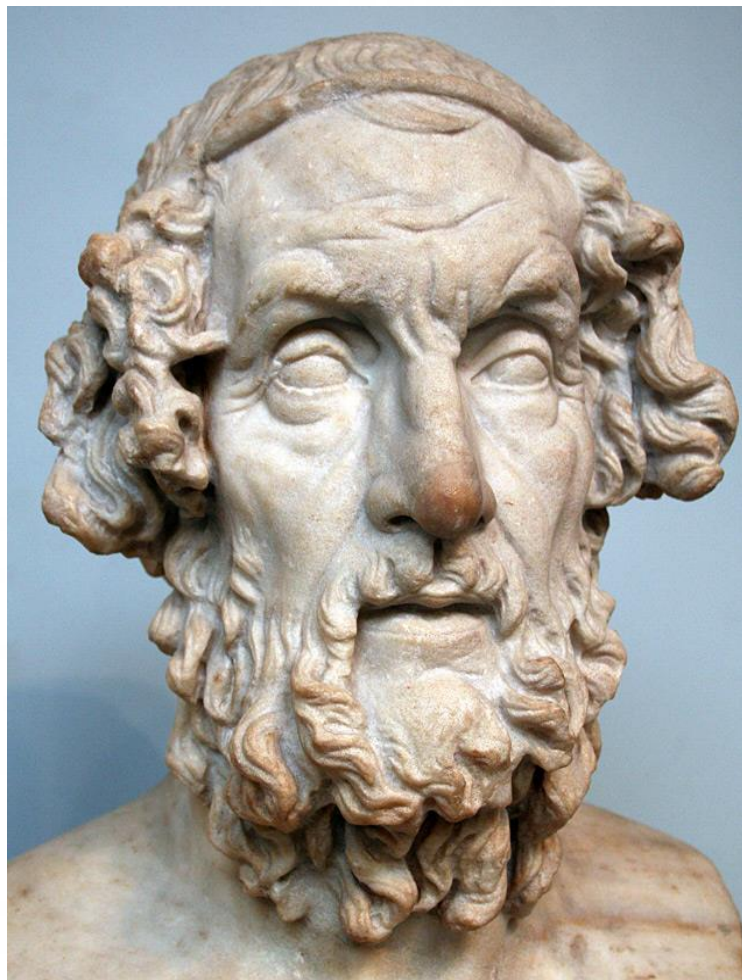
Що таке рапсодія?

Рапсодія (із грец. «епічна поема, що співається») –

- жанр камерно-інструментальної музики;
- твір вільної форми й розвитку, зміст якого нерідко пов'язаний з народною творчістю;
- вид музичної фантазії на народні теми.

Коли, де і як вона виникла ?

Рапсодія виникла у Стародавній Греції. Мандрівні співці-рапсоди («той, хто складає пісню») на святкових бенкетах і змаганнях декламували довгі поеми із цікавим сюжетом. Розділи цих поем називалися рапсодіями.

Першим рапсодом був великий Гомér— легендарний давньогрецький поет, якого вважають автором «Іліади» та «Одіссеї».

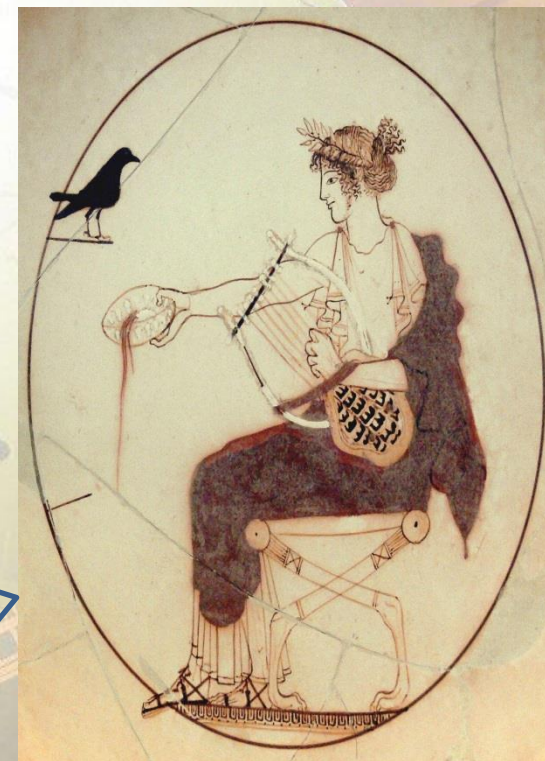
На чому виконували рапсодії ?

У Стародавній Греції співаки виконували їх акомпануючи собі на кіфарі або лірі.

Кіфа́ра, іноді кіта́ра— давньогрецький струнний щипковий музичний інструмент, споріднений лірі, але ширший і коротший від неї.

Лі́ра— струнний щипковий інструмент (хордофон). Корпус округлої чи чотирикутної форми з'єднаний із поперечиною (поперечною штангою) двома ручками. Струни однакової довжини натягнуті між корпусом і поперечиною. Поширена з найдавніших часів аж до наших днів.

Відродження рапсодії

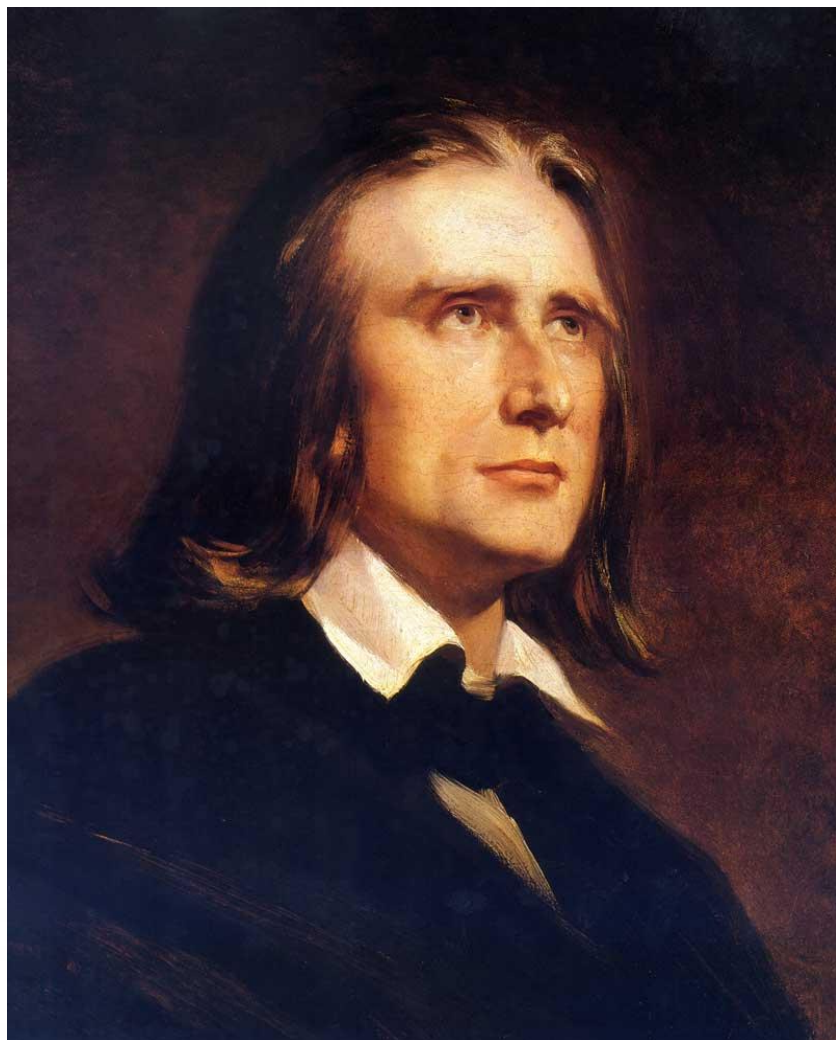
Прошли тисячі років, і композитори вирішили скористатися давньогрецьким винаходом, розуміючи його як народну епічну пісню. Перші **сучасні** музичні рапсодії з'явилися на початку **XIX століття**, але вони вже склалися не для співу, а для окремих музичних інструментів та оркестру. У сучасній професійній європейській музиці слово «**рапсодія**» означає великий одночастинний твір, в якому звучать різні народні мелодії.

Рапсодії створювали композитори різних країн: Йоганнес Брамс «Рапсодії», Антонін Дворжак «Слов'янські рапсодії», Моріс Равель «Іспанська рапсодія», Сергій Рахманінов «Рапсодія на тему Паганіні». Одним із найяскравіших композиторів, хто творив у цьому жанрі, був **Ференц Ліст**.

Його знамениті «Угорські рапсодії» — натхненні музичні розповіді про батьківщину великого композитора, про історію та народ Угорщини. «Угорські рапсодії» Ліста написані у вільній формі і є фантазіями на народні теми.

Ференц Ліст (1811 – 1886)

Ференц (Франц) Ліст — угорський композитор, піаніст, педагог, диригент, публіцист, представник музичного романтизму, **засновник** угорської композиторської школи.

Народився у родині музиканта. Ф. Ліст — перший піаніст, який виступав із сольними концертами, завдяки чому заслужив визнання професіоналів і публіки. Його визнано одним із найвпливовіших піаністів своєї епохи. Також він був знаний через свою благодійність: допомагав жертвам стихійних лих, сиротам, навчав безкоштовно талановитих студентів.

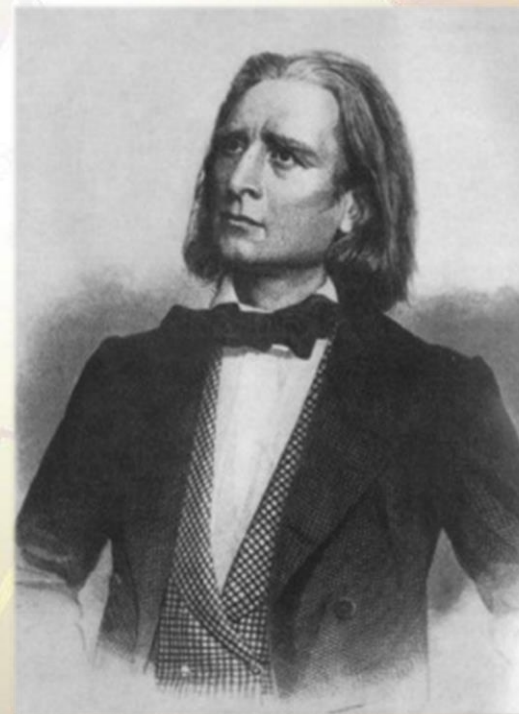
Під час своєї подорожі в 1847 р. музикант дав концерти в багатьох **українських** містах: у Києві, Чернівцях, Житомирі, Львові, Одесі, Миколаєві.

Ференц Ліст

Угорська рапсодія № 2 для фортепіано

<https://www.youtube.com/watch?v=aBQFRh8-oLA>

Українські композитори також створювали рапсодії:

- Микола Лисенко
- Станіслав Людкевич
- Василь Барвінський
- Михайло Вериківський
- Лев Колодуб
- **Мирослав Скорик**

Мирослав Скорик (1938 — 2020)

Миросла́в Миха́йлович Ско́рик — видатний український композитор і музикознавець, Герой України, народний артист України, лауреат премії ім. Т. Г. Шевченка, кандидат мистецтвознавства, співголова Спілки композиторів України, художній керівник Київської опери.

Перше знайомство з музикою Мирослав отримав у сім'ї — батьки, не будучи професійними музикантами, музикували в родинному колі, батько грав на скрипці, мати — на фортепіано. Внучатий небіж Соломії Крушельницької. Саме вона заохотила Мирослава до систематичних занять музикою. За її порадою, він починає вчитися у Львівській музичній школі-десятирічці.

Твори Мирослава Скорика регулярно виконують в Україні, та за її межами. Композитор часто виступав як диригент і піаніст із виконанням власних творів.

Мирослав Скорик

Карпатська рапсодія для скрипки і фортепіано

<https://www.youtube.com/watch?v=mLCSQ3xNZoY>

Список використаних джерел:

- <https://g.co/kgs/Pmhb5a>
- https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%B0
- <https://pidruchnyk.com.ua/535-muzichne-mistectvo-masol-aristova-6-klas-2014.html>